

Şehrin

YeniGün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

Afızası

CILT: 8 • SAYI: 7

HAZIRLAYANLAR: SADIK GÖKCE - ANUŞ GÖKCE

18 ŞUBAT 2026 ÇARŞAMBA

ADIMIZ

KİMLİĞİMİZDİR

ADIMIZ KİMLİĞİMİZDİR

HALE
GÜRBÜZ

İnsanlar, beraber yaşamaya başladıkları ilk dönemlerden itibaren birbirleriyle sağlıklı bir şekilde iletişim kurabilmek, kişilere kimlik kazandırabilmek için etraflarında gördükleri her nesneye bir ad vermek zorunda kalmışlardır. Yeryüzünde ad verme olgusundan yoksun tek topluluk veya toplumu görmek mümkün değildir. Ad verme olgusu insanla doğdu, onunla yaşantısını sürdürdü, tarih boyunca da evrimleşerek basit bir ad verme olgusu durumundan çıktı. Her topluluk ve toplum yapısı ve anlayışına uygun birçok şekilde çok aşamalı ve her aşaması sayısız gelenek, görenek ve uygulamalardan kocaman bir folklor olayına evrildi.

İnsanlık tarihinde ilk ad verme şekillerinin birbirlerine benzer olduğu düşünülmele beraber sonraki dönemlerde toplumların kültürleri farklılaşmaya başlayınca ad verme gelenekleri de toplumdan topluma farklılık gösterir hale gelmiştir.

Türk kültür tarihi içerisinde ad verme geleneği hiçbir dönemde sıradan bir gelenek olarak görülmemiş ve her dönemde çok önemsenmiştir. Türklerde ad vermek basit bir isim koyma işi değildir. Ad insanın kimliğini, toplum içindeki yerini ve taşıyacağı sorumluluğu belirlerdi. Çünkü ad, doğuştan değil; davranışla, cesaretle, bilgelikle kazanılırdı. Bir kişi düşmana karşı yiğitlik gösterirse Alp olurdu. Boyunu korursa Er, aklıyla yol gösterirse Bilge diye anılırdı. Bu adlar süs değil, toplumun verdiği birer hükümdü. Türk töresinde ad, insanı yüceltmezdi; aksine insan, adına layık yaşamak zorundaydı. Adına yakışmayan kişi, töre önünde eksik sayılırdı. Bu yüzden ad vermek aynı zamanda bir dua, adı taşımak ise

İslamiyet öncesi Türk toplumunda bir ada sahip olmak, sahip olunan adın hakkını vermek ve ona uygun davranışlar sergilemek törenin özelliklerindedir. Araştırmacılar bu hususiyeti "Türk'ün adı her daim onun toplum içindeki durumunu göstermiştir" şeklinde ifade etmişlerdir.

Türkler, İslamiyet'in kabulünden önce ad verme için değişik ritüeller uygulamışlar, ad verme için özel törenler düzenlemişlerdir. Bu törenler bazen çocuğun doğumundan hemen sonra, bazen doğumdan sonraki birkaç gün içinde olmuş bazen de Dede Korkut Kitabı'nda gördüğümüz gibi çocuğun kendi adını almaya hak kazanması için uzun yıllar beklenmiştir. (1)

Bu gelenek oğlan çocuklarıyla ilgilidir. Oğlan bir yiğitlik yaptığında Dede Korkut/Korkut Ata çağılır ve çocuğun adı Dede Korkut tarafından verilir. Dirse Han oğlu Boğaç Han hikayesi, ismini kendi kazanma konusundaki örnek hikayelerdendir:

"O üç oğlan kaçtı. Dirse Han'ın oğlancığı kaçmadı, ok meydanının ortasında baktı durdu. Boğa da oğlana sürdü geldi. Diledi ki oğlanı helâk kılsın. Oğlan yumruğu ile boğanın alnına kıyasıya tutup vurdu. Boğa geri geri gitti. Boğa oğlana sürdü tekrar geldi. Oğlan yine boğanın alnına yumruğu ile sert vurdu. Oğlan bu sefer boğanın alnına yumruğunu dayadı, sürdü meydanı-

İÇİNDEKİLER

• ADIMIZ KİMLİĞİMİZDİR
HALE GÜRBÜZ

• F KLAVYE VE ÖNEMİ
PROF. DR. FIRDEVŞ GÜNEŞ

• RAMAZAN AYI HOŞ GELDİ
SADIK GÖKÇE

• KONYA HALKEVİ'NİN BATI MÜZİĞİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARI
MUSTAFA ÖZCAN

na başına çıkardı. Boğa ile oğlan bir hamle çekiştiler. İki kürek kemiğinin üstüne boğanın köpük bağlandı. Ne oğlan yener ne boğa yener. Oğlan fikir eyledi, der: Bir dama direk vururlar, o dama destek olur, ben bunun alınına niye destek oluyorum duruyorum dedi. Oğlan boğanın alından yumruğunu giderdi, yolundan savuldu. Boğa ayak üstünde duramadı, düştü tepesinin üstüne yıkıldı oğlan bıçağına el attı, boğanın başını kesti. Oğuz beyleri gelip oğlanın başına toplandılar, aferin dediler. Dedem Korkut gelsin, bu oğlana ad koysun, beraberine alıp babasına varsın, babasından oğlana beylik istesin, taht alıversin dediler. Çağırdılar, Dedem Korkut gelir oldu. Oğlanı alıp babasına vardı. Dede Korkut oğlanın babasına söylemiş, görelim hanım ne söylemiş:

Der hey Dirse Han beylik ver bu oğlana
Taht ver erdemlidir
Boynu uzun büyük cins at ver bu oğlana
Biner olsun hünerlidir
Ağıllardan on bin koyun ver bu oğlana
Etlük olsun hünerlidir
Develerden kızıl deve ver bu oğlana
Yük taşıyıcı olsun hünerlidir
Altın başlı otağ ver bu oğlana
Gölge olsun erdemlidir
Omuzu kuşlu cübbe elbise ver bu oğlana
Giyer olsun hünerlidir” (3)

Oğuz Kağan Destanı'nda da Oğuz'un bütün üstün özelliklerine rağmen yani doğduktan sonra anasının sütünü bir kere emmesi, çiğ et yemesi, doğar doğmaz dile gelmesi, kırk günlükken yürümesi ve oynamasına rağmen isimlidir. Ancak büyük bir cesaretle kuvvetini kanıtladıktan sonra bir isme sahip olabilecektir. Nitekim at sürülerini yiyen bir gergedanı öldürdükten sonra "Oğuz" adını alabilmiştir.

Türkler, yaşadıkları dönemin özelliklerine ve yaşayış şekillerine göre de isim vermişlerdir. Mesela Uygurlar, yerleşik hayata geçip ilimle uğraştıkları için çocuklarına bilgi ve bilgelik çerçevesinde isimler koymuşlardır. Kül Bilge, Kutlug Bilge, Bilge Kağan, Kut Tegin gibi isimler, bu şekilde isimlere örnek verilebilir.

Yakut Türkleri çocuğa ilk adını doğumdan üç ay sonra, esas adını ise de çocuk yay basıp ok atmaya başlayınca verirlerdi.

Bir başka Türk Boyu olan Kırgızlar ile Ka-

zaklar ise çocuğun ismini hemen vermezler. Çocuk on beş günlük olunca ona ad verilir. Çoğu zaman çocuğa isim, doğum sırasında geçen bir olaydan, yapılan bir işten kaynaklanarak seçilir ya da eve ilk gelen misafirin adı çocuğa verilir: Konuk geldi, Kıpçak geldi, Çuçi gibi adlardan da rahatça anlarız.

Altay ve Yenisey Türklerinde isim hakkı elde etmek bir ayrıcalıktı. Bunu da savaşlarda başarı elde ederek kazanıyorlardı.

Bazen de çocuk doğduğu esnada yaşanan bir olay çocuğa verilecek adda ilham vermiş. Mesela Gündoğdu (sabah olduysa), sürüye kurt geldi ise Kurt geldi, Kurtbey gibi isimler verilir.

Türklerde ad verme gelenekleri temel olarak şu başlıklar altında toplanabilir:

*Hayvan adlarından türetilen kişi adları

Bars, Arslan, Tuğrul, Sungur, Kartal, Bozkurt, Tonga, Börü, Çağrı, Büke, Kaplan gibi.

*Kıymetli taşlardan türetilen kişi adları:

Altun, demir, kükümüş, kızıl gibi.

*Yer su iyelerinin isimlerinden türetilen kişi adları:

Kün, Yıldız, Tağ, Gök, Deniz gibi.

*Evladın iyi huylu ve sağlam karakterli olması için türetilen kişi adları:

Anığ, Çeçek, Yaçankır, Tüzün, Silig, Kutlug gibi.

*Kahramanlık ifade eden kişi adları:

Bilge, Alp, Batur gibi.

*Renklerin kutsallığı dolayısıyla renk adlarından türetilen kişi adları:

Kara, Boz, Ak, Sarı, Gök gibi.

*Vatan anlayışının kutsiyetinden kaynaklı olarak yer isimlerinden türetilen kişi adları: Orhun, Karaçuk, Karaköl gibi.

Bir çocuğa isim vermek çok önemli bir merasimdir. Çünkü çocuğa verilecek isim bir ömür çocuğun adı olarak kalacaktır. Bu nedenle ki Türkler isim verme olayını bir merasime çevirip ona kutsallık katmışlardır. Sonuç olarak İslam Öncesi Türk devletlerinde ad koyma merasimleri önemli bir temsiliyet olup Türk kültürünün önemli geleneklerindedir. (2)

Türklerin ad verme geleneklerinde İslamiyet'in kabulünden sonra değişiklikler olmayı başlatmış, Türkçe adların yanında Arapça ve Kur'an'da geçen adlar da çocuklara verilerek yeni bir gelenek başlatılmıştır. Bu ad verme şekli çoğunlukla biri gelenekten

gelen Türkçe ad, diğeri dinin gereği verilen ad olmak üzere iki ad olarak gerçekleşmiştir. Bazen iki addan biri göbek adı olarak tercih edilmiştir.

Verilen adlar kısmen değişse de ad verme geleneğinin önemi, özellikle doğumdan hemen sonra ad verme geleneği İslamiyet'in kabulünden sonra da devam etmiştir. İslamiyet'te, sesi bir defa bile olsa duyulduktan sonra ölen çocuğa ad konulacağına, yıkanıp kefenlendikten ve namazı kıldıktan sonra defnedileceğine dair inanç çocuğa doğduğu gün ad konmasının gerekli olduğunu göstermektedir.

Türk kültüründe çok önemli bir yere sahip olan ad verme geleneğinde geçmişten günümüze kadar bazı değişikliklerin olduğu görülmektedir. Mesela Anadolu'da çocuğa atanın ya da ölen aile büyüğünün ismini verme geleneği, çekirdek aile yapısıyla beraber önemini kaybetmiştir. Farklı olması açısından türetilmiş, anlamsız yeni isimler birçok kimse tarafından tercih edilir olmuştur.

Dini ya da ruhani inanışların yanı sıra dönemselliklerin de kullanılan isimlere etkisi olmuş tarih boyunca. Ülkemizde de yıllar itibarıyla yaşanan büyük ve toplumu etkileyen olaylar o dönem verilen isimlere de etki ediyor. 60 İhtilali'nden sonra Adalet, Hürriyet, 70'lerde Deniz, Ulaş, 80'lerde Merve, Berk, 90'larda sonuna Can eklenerek oluşturulan isimler en çok tercih edilenlerden. 2000'lerin başlarında moda olan akım ise; anne ve babanın isimlerinin hecelerini birleştirerek oluşturulan yeni isimler oluyor.

2020'li yıllarda bireysellik ve özgünlük arayışı ön plana çıkıyor. Aynı sınıfta birden fazla aynı ismin bulunmaması yönündeki ebeveyn tercihi, nadir isimlere olan ilgiyi artırıyor. Modern ebeveynler çocuklarının "sınıfta üç kişiyle aynı adı taşımamasını" istiyor. Bu nedenle nadir, kulağa yeni gelen ya da türetilmiş isimler tercih edilebiliyor. İsim, çocuğun bireyselliğini vurgulayan bir marka gibi düşünülüyor.

Küresel ve popüler kültür etkisi, diziler, filmler ve sosyal medya karakterleri isim trendlerini doğrudan etkiliyor. İngilizce ya da farklı dillerden gelen isimlerin Türkçeye uyarlanarak kullanılması da küresel kültürün etkisini gösteriyor. Toplumun ya da bireylerin beğendiği tanınmış kişilerin

isimleri çocuklara verilecek isimleri önemli derecede etkiliyor. Belli dönemlerde moda oluyor bu isimler sonra da unutulup gidiyor.

Oysa ad, bir çocuğun ilk yüküdür. Bir çocuğa ad vermek, onun hayatı boyunca taşıyacağı bir kimlik belirlemektir. Sırf kulağa hoş geldiği, farklı olduğu ya da "moda" olduğu için isim seçmek yerine, çocuğun geleceğini, duygusal yükünü ve bu ismin ona neler hissettireceğini düşünmek gerekir.

Türkçe ad vermek, çocuğa Türkçe düşünme kapısını açar. Dil ile düşünce arasında güçlü bir bağ vardır. İsmi Türkçe olan çocuk, farkında olmadan Türkçenin anlam dünyasıyla büyür; kelimelerle birlikte kültürü de taşır. Buna karşılık başka kültürlerin, başka inançların ve başka tarihlerin isimlerini taşıyan çocuklar, zamanla kendi kültürlerinden uzaklaşma riskiyle karşı karşıya kalır. Hele ki anlamı saçma sapan ya da kötü anlamlara gelen isimler, çocuğun karakterine bile yansır. Çünkü çocuk küçük yaştan itibaren kendi isminin anlamını öğrenecek, sürekli bu ismi yeni duyan insanlara açıklamak zorunda kalacak ve bu anlam onun bilinçaltına işleyecektir. Bu durum bireysel bir tercih gibi görünse de uzun vadede çocuğa zara verecektir.

Orhun Yazıtlarında, "**Türk beyler Türk adını bıraktı, Çinli beyler Çin adlar alıp Çin kağanının buyruğuna uydu**" diye Çinli adını alarak ulusal benliğini yitiren beylerden yakınılmaktadır. Yabancı kültürlerin kendilerini ilk gösterdiği alan, kişi ve yer adlarıdır.

Sonuç olarak çocuklara Türkçe adlar verme yalnızca estetik bir tercih değil; dil, kültür ve kimlik bilincinin bir yansımasıdır. İsimler aracılığıyla aileler hem geçmişle bağ kurmakta hem de gelecek kuşaklara kültürel bir miras aktarmaktadır. Türkçe isimler bu anlamda, bireysel bir seçim olmanın ötesinde toplumsal bir anlam taşımaktadır.

Kaynakça:

- 1.<http://www.turukdergisi.com/Makaleler/Erişim tarihi:10.02.2026>
- 2.Ergin, M. (1984). Dede Korkut Kitabı, Boğaziçi Yayınları, s.25-26
- 3.<https://turkdegs.org/genel/islam-oncesi-turk-kulturunde-ad-verme-gelenegi/> Erişim tarihi:14.02.2026

F KLAVYE VE ÖNEMİ

Eskiden kalemle güzel yazı yazma, dik ve bitişik eğik yazı, mürekkeple süslü yazma gibi çalışmalara çok önem verilirdi. Güzel yazılar sergilenirdi. Günümüzde bilgisayar, tablet, cep telefonu derken klavye ve tuşlarla yazma yayılmaktadır. İnsanlar yazı yazmak için daha kolay ve işlevsel teknolojik araçları tercih etmektedir. Teknolojik gelişmeler insanları klavye kullanmaya zorlamaktadır. Böylece kalemin yerini giderek klavye ve tuşlar almaktadır. Klavyede yazı yazma süreçleri değişmekte, tuşların yerini bulma, doğru ve hızlı yazma becerileri öne çıkmaktadır. Zamanla yazma biçimi, hızı ve niteliği değişmektedir. Bu durum zihin yapımızı ve düşünme biçimimizi de etkilemektedir.

Klavye ile yazmada zihinsel ve fiziksel kaynakları iyi kullanma öne çıkmaktadır. Bunun için elleri klavyeye doğru yerleştirme, harflerin klavyedeki yerini öğrenme, sürekli aynı harflere aynı parmakla basma, klavyeye bakmadan doğru ve hızlı yazma, anlayarak ve düşünerek yazma gibi konular üzerinde durulmaktadır. Yazı yazmada kullanılan klavyenin türü de önemli olmaktadır. Gelişmiş ülkelerin çoğunda kendi dil yapılarına uygun, hızlı ve kolay yazmayı sağlayan özel olarak düzenlenmiş klavyeler kullanılmaktadır. Örneğin Amerika'da ise "Dvorak" denilen klavye kütüphane ve üniversitelerde standart olarak kullanılmaktadır. Avrupa ülkelerinin kendilerine özgü klavye düzenleri vardır. Bu klavyelerde harflerin yerleşim düzeni ülkelerin dil yapısına göre belirlenmektedir. Türkiye'de ise yaygın olarak Q ve F klavye kullanılmaktadır. Q klavye dünya standardı olan bir klavyedir. Q klavye İngilizce ve diğer dillerde için uygundur. F klavye ise Türkçe için tasarlanmış bir klavyedir. Ülkemizde Atatürk döneminde gündeme gelen, daha sonraki yıllarda çeşitli araştırma ve çalışmalarla geliştirilen F klavye, 1955 yılında resmîyet kazanmış, 1974 yılında da TSE tarafından kabul edilerek zorunlu hale getirilmiştir. F klavyede harflerin yerleşim düzeni Türkçe'nin dil yapısı, el ve parmakların kolay kullanılması dikkate alınarak yapılmıştır. Yani F klavye Türkçe'deki harfle-

**PROF. DR.
FİRDEVS
GÜNEŞ**

rin kullanılma oranları, sesli-sessiz ilişkileri, hece, kelime ve cümle yapıları, el bilek ve parmakların basma kuvvetlerine göre düzenlenmiştir. Türkçede en çok kullanılan sesli harfler A, E, İ, U, sessiz harfler ise K, L, T, M olmaktadır. Bu harfler klavyedeki orta sıraya ve en güçlü parmakların altına yerleştirilmiştir. Ayrıca bütün sesli harfler sol elin altında toplanmıştır. Sağ elin altına ise tamamen sessiz harfler yerleştirilmiştir. Az kullanılan harfler ise diğer sıralara ve kenarlara yayılmıştır. Bu özellikleri nedeniyle F klavye Türkçe metinleri yazarken hız, verimlilik, dikkat, zamanı iyi kullanma, az yorulma, el ve beyin uyumu gibi çeşitli yararlar sağlamaktadır.

Türkçemize uygun geliştirilmesine rağmen hâlâ F klavye kullanımı tartışılmakta ve öğrencilerin geleceğini olumsuz yönde etkileyeceği öne sürülmektedir. Dünyada Q klavyenin çok yaygın olduğu, F klavye kullanmanın öğrencilerimizi dünyadan uzaklaştıracağı iddia edilmektedir. Hatta bilgisayarların çoğunda Q klavye olduğu, F klavye öğretiminin bir yarar sağlamayacağı dile getirilmektedir. Dünyamızda Q klavyenin yaygın kullanıldığı bilinmektedir. Ancak bu durum Q klavyenin daha üstün olduğu anlamına gelmemektedir. Bilgisayar firmaları uzun yıllar Q klavye üretmiş, Türkiye'deki bilgisayar kullanıcılarının çoğu da bilgisayarla gelen bu klavyeyi kullanmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle Ülkemizde Q klavye hızla yayılmıştır. Ancak gelişen teknoloji ile artık böyle bir zorunluluk söz konusu değildir. Üstelik Türkçe yazı yazmada F klavye çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır.

Beyin Araştırmaları

Dünyamızda son yıllarda beyin araştırmalarında hızlı gelişmeler kaydedilmektedir. Özellikle OECD, "Eğitimciler, beynini geliştirmek istediği öğrencinin beynini tanıma-

yor.” düşüncesiyle “Beyni Anlama ve Yeni Öğrenme Bilimine Doğru” ile” Öğrenen Beyin” projelerini yürütmektedir. Bu projeler çerçevesinde yazma sürecinde beynimizde hangi işlemlerin yapıldığı, bunların dil, düşünme ve zihinsel becerilere etkileri konularında ayrıntılı araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmaların sonuçları eğitim alanına aktarılmaktadır. Bu sonuçlardan hareketle F klavyenin Türkçe yazı yazmada öğrencilere önemli yararlar sağladığı görülmektedir. Bunlar; F klavyedeki harflerin yerini kısa sürede öğrenme ve kolay bulma, klavyeye bakmadan yazma, hızlı ve doğru yazma, yazılara dikkat etme, düşünerek ve anlayarak yazma gibi sıralanabilir. Bunlar aşağıda açıklanmaktadır.

Beyni araştırmalarına göre kalemle yazarken zihnimizde her harfin yazılış biçimi ile şekli arasında ilişki kurulmaktadır. Oysa klavyede harfin yazılış biçimi yerine klavyedeki yeri ön plana çıkmakta ve zihnimizde her harfin klavyedeki yeri ile şekli arasında ilişki kurulmaktadır. Yani zihnimiz harflerin klavyedeki yerini öğrenmeye ve çabucak bulmaya odaklanmaktadır. Bu nedenle her harfin klavyedeki yerini zihinde yapılandırmak çok önemli olmaktadır. Q klavyede sesli ve sessiz harfler dağınık yerleştirildiği için harflerin yerini zihne yerleştirmek güç olmaktadır. Oysa F klavyede harflerin yerini zihinde yapılandırmak çok kolaydır. Örneğin bütün sesli harfler sol elin altında toplanmıştır. Sağ elin altında ise sadece sessiz harfler vardır. Yani sesliler solda, sessizlerin çoğu sağdadır. Yine Türkçemizde en çok kullanılan A, E, İ, U, Ü gibi sesli harfler sol orta sıraya, en çok kullanılan K, M, L, Y gibi sessiz harfler ise sağ orta sıraya dizilmiştir. Sessiz harflerin bu sıralanması zihinde “KaMeLYa” şeklinde kodlanabilir. Sağdaki üst satıra D, R, N, H, P harfleri yerleştirilmiştir. Bunlar “DeRiNHep” şeklinde zihne yerleştirilebilir. Kısaca F klavyedeki yerleşim düzeni harflerin yerini zihinde yapılandırmaya ve kolayca bulmaya çok uygun olmaktadır. Beynimiz yazma işlemini, biri motor diğeri de görsel olmak üzere iki alandaki becerilere bağlı yürütmektedir. Etkili ve verimli yazmak için iki alandaki becerileri geliştirmek büyük önem taşımaktadır. Motor alan, elin hareket ettiği ve harfleri ürettiği alandır. Görsel alan ise gözün yazıları okuduğu

ve denetlediği alandır. Kalemle yazarken motor alanla görsel alan kâğıt üzerinde birleşmekte, beynimiz hem göz hem de elin hareketlerini uyumlu biçimde yürütmektedir. Oysa klavye ile yazmada motor alan ile görsel alan birbirinden ayrılmakta, motor alan klavye üzerinde, görsel alan ise ekran üzerinde olmaktadır. Eller klavyedeki tuşlara basarak harfleri üretirken gözler de ekrandaki yazıları izlemektedir. Klavye ile yazmada bu iki alanı kontrol etmek güç olmaktadır. Yazmaya yeni başlayanlar veya iki parmakla yazanlar bir taraftan klavyeye bir taraftan da ekrana bakarlar. Oysa on parmakla yazmanın en önemli kuralı klavyeye bakmadan yazmaktır. Klavyeye sık bakmak yazma sürecini, zihinsel işlemleri ve özellikle dikkati olumsuz etkilemektedir. Hem ekrana hem de klavyeye bakma dikkatin ikiye bölünmesine, hatta dizgi yaparken yazılacak metne, ekrana ve klavyeye bakmak dikkatin üçe bölünmesine neden olmaktadır. Bu durum gözlerin ve zihnin çabuk yorulmasına, hatalı yazmaya ve zaman kaybetmeye neden olmaktadır.

Klavyeye bakmadan yazmak için harflerin yeri çabuk ve kolay bulunabilir olmalıdır. Bunun için sık kullanılan harfler kolay ulaşılan yerlere yerleştirilmeli ve yazarken parmaklar fazla yer değiştirmemelidir. Bu açıdan F klavye öğrencilere büyük kolaylık sağlamaktadır. F klavye dil yapımıza uygun olarak hazırlandığından Türkçe’de en çok kullanılan harfler, klavyenin orta sırasına, daha az kullanılan harfler ise kenarlara yerleştirilmiştir. F Klavyede Türkçe metinleri yazarken orta sıradaki harfleri kullanma sıklığı %64 ‘tür. Yani parmakların yerini hiç değiştirmeden orta sıradaki 8 harfle Türkçe bir metnin %55’ i yazılabilmektedir. Bu durum klavyeye daha az bakmayı getirmektedir. Oysa Q klavyede parmakların yerleştiği orta sırada F, D, S, H, G, J, K, L gibi harfler bulunmaktadır. Türkçe bir metin yazarken E, İ, U, I, Ü sesli harflere ulaşmak için parmakların yerini değiştirmek gerekmektedir. Kısaca F klavyede parmaklar Türkçe’de sık kullanılan harflerin üzerinde olduğundan yazı yazarken daha az yer değiştirmekte ve klavyeye sık bakmaya gerek kalmamaktadır.

Kalemle yazmada tek el kullanılmaktadır. Bu durum beynin bir bölümünün yazma

sürecine eşlik etmesini sağlamaktadır. Oysa klavye ile yazmada iki el birlikte kullanılmakta ve beynin her iki yarım küresi de yazma sürecine katılmaktadır. On parmakla yazarken her iki eli birlikte kullanma ve sürekli aynı harflere aynı parmakla basma beynimizin çeşitli bölümlerini harekete geçirmektedir. Bu süreçte sağ ve sol elin dengeli kullanılması beyin yarım küreleri arasındaki iletişimi artırmakta, zihinsel işlem ve becerileri geliştirici olmaktadır. Bu yönden F klavye bazı üstünlüklere sahiptir. F klavyede Türkçe metinleri yazarken sağ el %51, sol el ise %49 oranında kullanılmaktadır. Bu durum her iki beyin yarım küresinin de yazma sürecine dengeli olarak katılmasını sağlamaktadır. Oysa Q klavyede Türkçe metinleri yazarken aynı denge söz konusu değildir. Örneğin Q klavyede "testere, adata, esaret, berbat, araba, radar" gibi çok sayıda kelime sadece sol elle, "kilim, işlik, koyun, okul, çinko, önlük" gibi çok sayıda kelime de sadece sağ elle yazılmaktadır. Oysa F klavyede bu kelimelerin yazılmasında iki el birlikte ve eşit oranda kullanılmaktadır. Sağ ve sol elin dengeli kullanılması beyin yarım küreleri arasındaki iletişimi artırmakta, zihinsel işlem ve becerileri geliştirmektedir. Böylece yazma sürecine dikkat yoğunlaştırma, düşünme, anlama, sorgulama, ilişkilendirme, sıralama, yanlışları bulma ve düzeltme gibi işlemler daha kolay olmaktadır. Kısaca F klavye dikkat, yaratıcılık, üreticilik gibi çeşitli zihinsel becerileri geliştirmeye katkı sağlamaktadır.

Hızlı Yazma

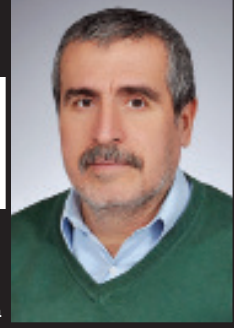
Türkçede her ses bir harfle yazılmaktadır. Yani alfabemizde ses ve şekil arasında bire bir ilişki vardır. Bu durum zihnimizde seslerin harflere dönüştürülmesini kolaylaştırmakta, okuma yazma ve klavye ile yazmada üstünlük sağlamaktadır. Oysa bazı dillerde aynı sesler farklı harflerle veya harf gruplarıyla yazılmaktadır. Örneğin Fransızca 'da "o" sesi "o", "au", "eau" ile f sesi "f", "ff", "ph" gibi harflerle yazılmaktadır. Bir sesin çeşitli harflerle ve farklı biçimlerde yazılması, zihin yükünü artırmakta ve hızlı yazmayı engellemektedir. Türkçe bu yönüyle zihnin çalışma sistemine ve işleyişine çok uygun olmakta, daha hızlı yazılmaktadır. Türkçe'nin bu özelliği OCDE Raporun-

da "Her sesin bir harfle yazıldığı Türkçe ve Fince gibi dillerde işitilen kelimeleri yazıya aktarmak daha hızlı olmaktadır (OCDE, CERL, Ontario, 2007)" denilerek vurgulanmaktadır. Türkçemizin bu üstünlüğü klavye ile yazmada da görülmektedir. Klavyede Türkçe metinler diğer dillere göre daha hızlı yazılmaktadır. Bu durum F klavye ile desteklendiğinde yani Türkçe metinler F klavye ile yazıldığında, yazma hızı ve verimliliği daha da artmakta, zaman kaybı önlenmektedir. Bu durum F klavye ile katıldığımız uluslararası hızlı yazma yarışmalarında aldığımız derecelerde de görülmektedir. Ülkemiz 1957 yılından beri Dünya Bilgisayar ve Klavye Yarışmalarına katılmakta ve çok sayıda dünya rekor ve şampiyonluğu kazanmaktadır.

Türkçe kelimeler genel olarak bir sesli bir sessiz harfin birbiri ardına dizilmesiyle oluşmaktadır. Bu durum cümle ve metin içinde sesli ve sessiz harf sayısının birbirine yakın olmasını getirmektedir. Türkçe metinlerin bu özelliği F klavyede yazı yazma işlemini kolaylaştırmaktadır. Kelimeleri yazarken bir sağ bir sol el tuşlara basmakta, biri kalkarken diğeri inmektedir. Böylece hem eller hem de beyin yarım küreleri arasında dengeli ve düzenli iş bölümü yapılmaktadır. Bu durum beynimizin el ve parmakları daha kolay yönetmesini sağlamaktadır. Tıpkı yürürken bir sağ bir sol ayak atma, yüzerken bir sağ bir sol kulaç atma, müzik temposu tutarken bir sağ bir sol eli kaldırmada olduğu gibi. Kısaca F klavyede yazı yazarken el ve beyin koordinasyonu daha iyi sağlanmakta, zihin ve beden daha az yorulmakta, yazma verimliliği daha yüksek olmaktadır. Sonuç olarak Türkçemizin dil yapısına uygun olarak geliştirilen, düşünme, anlama, sorgulama, dikkat, yaratıcılık, üreticilik gibi zihinsel becerileri geliştirmeye katkı sağlayan, yazma hızını ve verimliliğini artıran F klavye kullanımına gereken ağırlık verilmelidir. Türkçe metinleri hızlı ve verimli yazmak için F klavye kullanılmalıdır. Okullarda öğrencilere F klavye kullanımı ve yararları öğretilmelidir. Böylece yazma becerileri gelişmiş, düşünen, araştıran, sorgulayan ve ülkemizin geleceğine yön veren bireyler yetiştirilmelidir.

Kaynak: Güneş, F. (2011). Niçin F Klavye? Yenises Dergisi, No:191, s.27-29.

RAMAZAN AYI HOŞ GELDİ

**SADIK
GÖKCE**

sadikgokce@hotmail.com

Şükür kavuşturana;
Bir yıl sonra Ramazan ayına tekrar kavuştuk.

Bu mübarek ay bize bedenimizi yenilemek için Oruç ibadetini hediye etse de asıl gaye ruhu ve nefsi temizlemek... Bize muştular getiren bu ayda yapacağımız en önemli iş, geride bıraktığımız bir yıl içinde yaptığımız eylemleri düşünüp bunlar hakkında bir yargıda bulunmak. Mesela geride bıraktığımız bir yıl içinde vicdanımızın keşke yapmasaydım, yapmasam daha iyi olurdu dediği eylemleri bulup çıkarmak ve bunlar üzerinde düşünmek olmalı. Geride bıraktığımız bu eylemlerin ne tür sonuçlar ortaya koyduğuna bakıp bu sonuçlara göre vicdan ölçümü yapma imkânı buluruz.

Keşke yapmasaydım dediğimiz ve vicdanımızı rahatsız eden olayların sonucu da olumsuzsa ve bizden başka insanlar bu eylemden zarara görmüşse vicdanımız halen temiz kalmış demektir. Hayat yolculuğunda iyi ve doğruyu ararken vicdanımızı kılavuz olarak kullanmaya devam edebiliriz işarettir bu.

Bu ayda yapacağımız başka bir eylemde çevremizde bulunan insanlardan durumu iyi olmayanlara yardımda bulunmak. Ramazan ayında aç kalmanın bir sebebi de bence aç insanın halinden anlamaktır. Atalarımız boşuna "Tok açın halinden ne anlar" dememişler. Biz de bu kutsal ayda etrafımıza şöyle değil ciddi bir şekilde göz atıp ihtiyaç sahiplerini bulacağız. Bunlara kendi bütçemiz nispetinde yardımda bulunaçacağız. Kimisine gıda yardımı yapacağız kimilerine de soframızda yer açacağız. Bu teknoloji çağı denilen ve insanı çevresinden koparıp yalnızlaştıran dünyaya inat unutmaya başladığımız komşuluk ilişkilerini yeniden gündemimizin ilk maddeleri arasına sokmalıyız.

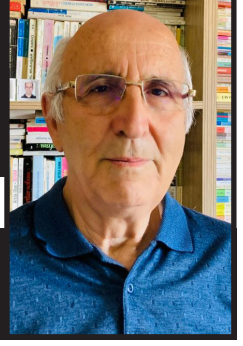
Bu ay da akraba ziyaretlerini artırmalı, aile içi davranışlarımızı yeniden gözden geçirmeliyiz. Mümkünse Ramazan ayının büyük bölümünde iftarlarımızı kendi ailemiz ile birlikte yapmalıyız. Böylece gelişen teknoloji ile birlikte kaybettiğimiz aile içi ilişkilerimiz ve dayanışma ruhumuz yeniden dirilme imkânı bulacaktır. Nasip olursa bu gece ilk sahurumuza kalkacağız. Yarın bu Ramazan'ın ilk orucuna başlayacağız. Sizlere şimdiden Ramazan ayınız kutlu olsun diyor, Allah'tan vicdan muhasebesi yapabildiğimiz bir ay geçirmemizi niyaz ediyorum.

Dergimiz Sekizinci cilt yedinci sayıya ulaştı. Bu ciltte hemen hemen yazı yazma fırsatım olmadı. Uzun bir aradan sonra tekrar klavyenin başına oturmak ve bir şeyler yazmak büyük mutluluk. Bana bu mutluluğu tekrar yaşatan Rab bime sonsuz şükürler olsun. İnşallah bundan sonra da yazmaya devam ederim.

Bu satırları yazmamda belki de Firdevs Güneş Hocamın 'F KLAVYE' üzerine kaleme aldığı yazı etkili oldu. Ben de daktilo ve bilgisayar ile yazmaya F Klavye ile başladım. Profesyonel bir yazıcı olmadığım için iki parmak yazıyordum. Konya'ya taşındıktan sonra burada F Klavye bulmakta zorlandım. Ben de Q Klavyeye geçmek zorunda kaldım. Firdevs Hocamın yazısını okuduktan sonra keşke F Klavyede kalsa imişim dedim. Tabii bu keşke Ramazan ayı içerisinde tefekkür etmemiz gereken keşkeler arasında yer almıyor. Hepinize iyi okumalar dilerim.

NİYET HAYIR AKIBET HAYIR diyelim...

KONYA HALKEVİ'NİN BATI MÜZİĞİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARI

**MUSTAFA
ÖZCAN**

Giriş

Konya Halkevi, sadece halk müziği ve sazı ile uğraşmış değildir. Belki de ondan daha fazla batı müziğine programlarında yer vermiştir. Tanzimat yıllarından sonra tanıdığımız bir alandı. Saray ve çevresinde de bu müziğin etkisini ve uygulamalarını görüyoruz. Cumhuriyet idaresi de Batı müziği çalışmalarını hızlandırmıştır.

Bilindiği üzere müzikte hevese, kabiliyete, çalışmaya önem verilir. Ayrıca birtakım enstrümanlara ihtiyaç duyulur. Konya Halkevi de bu hevesli insanlara, (özellikle gençlere, çocuklara) bu imkânları sağlamaya çalışmıştır. Bu yüzden Halkevi bünyesindeki müzik programlarına her zaman ilgi gösterilmiştir.

Öte yandan Halkevi bir yandan da koro ve bando kurmaya çalışmıştır. Bando kurmak kolay bir iş değildir. Korolar da öyledir. Uzun süreli ve kesintisiz alışturmalar gerekmektedir. Yine bu müzik etkinliklerini halka duyurmak için hoparlör teşkilatından yararlanılmıştır. Şehirde hoparlör teşkilatı için atılan adımları bir başka yazımızda söz konusu edeceğiz.

Halkevlerinin bir görevi de Güzel Sanatlar Şubesi (Komitesi) vasıtasıyla halkın estetik duygusuna hitap etmektir. Sanat duygusunun ve zevkinin incelenmesine, evrensel müzikten haberdar olunmasına katkıda bulunmaktır. Konya Halkevi, diğer komitelerle birlikte büyük bir dayanışma içinde bu müziğin yayılmasına, toplum zevkinin bu yönden de gelişmesine yardımcı olmuştur. Şimdi Alafranga müzik dediğimiz bu müzik sahasında neler yapıldığını, yıllar içinde hangi adımlar atıldığını göstermek istiyoruz.

Halkevinde Batı Müziğine

Yönelik Çalışmalar

Batı müziğinin hem teorik hem de pratik tarafı üzerinde durulduğunu görüyoruz. Hem

bir yandan gençlere yetiştirmek, bu musikiye ilgi duymalarını sağlamak, onu sevdirmek yönünde gayret sarf edilmiş, hem de onlardan koro ve orkestra oluşturarak, çeşitli etkinliklerde kendilerinden yararlanılmıştır. 29 Ekim 1933 tarihine kadar Konya Güzel Sanatlar Şubesi'nin yalnız musiki kısmı hayata geçirilmiştir. Birtakım sıkıntılara, sorunlara rağmen takdire ve şükrana layık bir surette ilerleme göstermiştir. O yılların Halkevi Başkanının söylediği gibi bu müziğe ait alet ve vasıtalar günden güne tamamlanmış, musiki meraklılarının huzur ve zevkle çalışmaları sağlanmıştır. Öyle ki 29 Ekim 1933 tarihine kadar 30'dan fazla konser verilmiştir. Yine arzu edenler haftada iki gün belirli saatlerde enstrüman ve şan derslerine katılmışlardır¹.

Batı Müziği Konserleri

Halkevi'nin Güzel Sanatlar Komitesi, çok kısa sürede bir orkestra heyeti kurmuş ve konserler vermek üzere çalışmalara başlamıştır.²

1933 yılında Konya Halkevi'ne Yaşar Nabi'nin tiyatro eseri olan Mete'nin temsili sırasında Müzik Şubesine bağlı orkestra ağırlıklı olarak Batı müziği parçaları çalmıştır. 27 Ağustos 1933 Pazar günü de bir konser verilmiştir. Konserdeki dinleyicilerin çoğu, müzik şubesine bağlı gençlerin akraba ve taallukundan ibarettir. Bunlar çocuklarını görmeye gelmişlerdir. Konser saat 18.00'de İstiklal Marşı ile başlamış, bunu Halkevi Marşı takip etmiştir. Sırasıyla Melahat, Güzin ve Şaziye Hanımlarla, Kemal Suavi ve Ruhi Beyler, kemanla birer parça çalmışlar ve büyük alkış almışlardır. Özellikle Ruhi Bey'in terennüm ettiği Nolga adlı şan, çok güzel olduğu söylenmiş ve dinleyiciler üzerinde iyi

1 "Güzel Sanatlar Şubesi", **Konya Halkevi, Babalık Matbaası**, 29 Teşrin evvel 1933, Konya, s.4

2 "Konser", **Babalık**, Sayı: 4160, 25 Mayıs 1933, s.2

bir etki bırakmıştır.

Konserde ikinci kısım yarım saatlik bir dinlenmeden sonra başlamış ve bu kısım için seçilmiş parçalar daha güzel bulunmuştur. Şadi Bey piyona ile Arif Şahap (Öktem) ve Suavi Beyler kemanla, Sezai Bey viyolonsel, dünyanın en seçkin bestekârlarının vücuda getirdiği parçaları çalmışlar ve alkışlanmışlardır. Halkın Batı müziği giderek yakınlık duyduğu, uluslararası müziğe alışmaya başladıkları belirtilmiştir.

Halkevinin musiki şubesi temsilcisi Arif Şahap Bey'e, piyanist Şadi Bey'le birlikte çalışan bütün genç hanım ve beylere bir konser hazırladıkları için başta Halkevi Reisi Ferit Bey olmak üzere herkese teşekkür edilmiştir.³

1934 yılında da Halkevi çalışmaları arasında batı müziğini ağırlıklı olarak yer aldığı görülür. Atatürk'ün de batı müziğini teşvik ettiğini bilen Halkevi yöneticileri, halkı yabancı olduğu bu musikiye alıştırmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamışlardır. Bu işte Konya Halkevi kendisine düşen görevi fazlasıyla getirmeye çalışmıştır.

Son zamanlara kadar Halkevi Müzik Kolu, Atatürk'ün bu anlayışından etkilenmiştir. Ancak bu anlayışa paralel çalışmaların yeterli hızda sürdürülmediği, yeni müzik mücadelesinin giderek yavaşladığı eleştirisi de eksik edilmemiştir⁴.

Bu eleştirilere, Halkevi Başkanı "insanlara neşe ve yaşamak aşkı veren musikinin şehirde yayılmasına, Konya Halkevi dersi açmak suretiyle üç seneden beri çalışmakta ise de derse devam edenlerin bir müddet sonra bırakmaları ve başka yerlere gitmeleri yüzünden umduğu inkişafı elde edememiştir" şeklinde cevap vermiştir.⁵

23 Nisan 1935 Salı günü akşamı saat 21.00'de Halkevi salonunda bir konser verileceği duyurulmuş, aynı akşam Milli Hâkimiyet ve Çocuk Haftası münasebetiyle yapılacak konuşmalardan sonra, bunu piyano refakatindeki bir keman konserinin izleyeceği vurgulanmıştır. Reşat Özbek

ve sanatkâr Sadi'nin vereceği bu konser programında batılı sanatçılardan Brahms, Çaykovsky ve diğer bazı batılı bestekârların eserlerinden seçme parçalar çalınacağı basın bültenlerinde yer almıştır.⁶

Halkevi yöneticileri, zaman zaman kendi salonlarında bir aile eğlencesi düzenler. 7 Birinci kânun 1935 Cumartesi günü eğlenceye bir caz getirilmiştir.⁷ Bazen de Halkevi Müzik Kolu Başkanı tarafından dünyaca ünlü kompozitörlerin hayatları hakkında bir konferans verilmiş ve konferansta en çok okul öğrencileri bulunmuştur.⁸

Konya Halkevi'ndeki aile toplantılarının bir başka örneği de 21 Haziran 1936 Cumartesi günü akşamı Halkevinde yapılanıdır. Davetliler arasında General Keramettin, subaylar, öğretmenler, yöneticiler ve daha bazı önemli kimselerin bulunduğu bu eğlencede, Halkevi Müzik Kolu Başkanı piyanist Sadi'nin katılımıyla coşkulu bir ortam doğmuştur. Halkevinin nezih çatısı altında davetliler samimi ve neşe içinde geç vakte kadar eğlenmişlerdir. Halkevinin bu aile toplantılarını bundan böyle daha sık yapması temenni edilmiştir.⁹

1941 yılının en önemli olayı Halkevi Marşı'nın bestelenmesidir. Şair F. Sacid Ülkü'nün Halkevleri için yazdığı şüiri, askeri ortaokul müzik öğretmeni Ahmet Ezgimen tarafından kompoze edilmiş, bando için partiyonu yapılmıştır.

17 Nisan 1942 Perşembe günü Parti Bölge Müfettişi Şevket Ödül, Parti İdare Heyeti Reisi Halis Ulusan, Konya Halkevi Başkanı Av. Hulki Karagülle ve **Ekekon** gazetesi başyazarı Ziya Çalık okula giderek bandonun çaldığı ve okul korosunun iştirak ettiği marşı dinlemişlerdir. Marş, ritmik, hareketli ve güzel bir beste olmuştur. Marşın güftesini yazan F. Sacid Ülkü ile bestekâr Ezgimen, bu başarılarından ötürü tebrik edilmiştir.¹⁰

Konya Halkevi Müzik Kolu'nda görevli öğretmen Arif Şahap Öktem iyi bir müzisyen ve eğitimcidir. Konya'da kabiliyetli genç-

3 "Halkevinde Konser", **Babalık**, Sayı:4225, 27 Ağustos 1933, s.3

4 "Ne Yapıyorlar?", **Yeni Ses**, Sayı: 35, 24 Birinci kânun 1934, s.1

5 "Ferit Uğur, "Halkevi Çalışmaları", **Yeni Ses**, Sayı. 77, 3 Mart 1935, s.1

6 "Konser", **Yeni Ses**, Sayı: 110, 21 Nisan 1935, s.1

7 "Halkevinde", **Yeni Ses**, Sayı. 268, 18 Birinci kânun 1935, s.1

8 "Halkevinde", **Yeni Ses**, Sayı: 268, 18 Birinci kânun 1935, s.1

9 "Halkevinde Danslı Eğlence", **Ekekon**, Sayı. 379, 23 Haziran 1936, s.1

10 "Halkevi Marşı", **Ekekon**, Sayı: 1646, 18 Nisan 1941, s.2

leri müzik sahasında yetiştirmeye çalışır. Gençlerden 20'ye yakın keman, piyano, flüt ve viyolonselden oluşan bir orkestra kurmuştur. Haftada iki saat muntazam ve metotlu bir şekilde çalışır ve muhtelif vesilelerle verdiği konserler her zaman takdirle karşılanmıştır.¹¹

Konyalı seyirciler, 27 Mart 1943 Cumartesi günü işte bu Halkevi orkestranın başarılı bir konserine tanıklık etmişlerdir. Konserde, Beethoven'in en güzel parçaları çalınmış, bir genç de Beethoven'in hayatını anlatmıştır. Gençlerin bu güzel konserini, o sıralarda şehirde bulunan milletvekilleri, Milli Eğitim Müdürü, Umumi Meclis üyeleri ve Halkevi mensupları büyük bir keyifle izlemişlerdir.¹² Aynı konseri izleyen Namık Ayas, programda çalınan parçaların öyle, sıradan ve pratik parçalar olmadığını, dünyaca ünlü batılı üstatların meşhur eserleri olduğunu belirtmiş, orkestranın şefi Arif Şahap Öktem'den övgüyle söz etmiştir.¹³

Halkevi yöneticileri, batı müziğini o sıralarda sıkça yaptıkları aile gecelerine de taşımışlardır. 13 Mayıs 1944 Cumartesi akşamı Halkevinde gerçekleştirilen böyle bir aile gecesinde caz müziğinin güzel parçaları, davetlileri bir hayli neşelendirmiştir. Halkevi Başkanı terbiye konusundaki konuşmasını da araya sıkıştırmıştır. Cazın geç vakte kadar çaldığı bu toplantıya; öğretmenler, daire şefleri, halk büyük bir istek ve heyecanla katılmıştır.¹⁴

Yerel basında, Konya Halkevi'nin 2.8.1945 Perşembe günü saat 18. 30'da zengin bir programla bir konser verileceği ve bu konsere herkesin gelebileceği duyurulmuştur. İki kısımdan ibaret olan bu konserte Çaykovski, Haydn, Chopin, Verdi gibi Batı müziğinin ünlü bestekârlarının eserleri çalınacaktır.¹⁵

Öte yandan 1946 yılının hemen başında Halkevi yönetimi bir açıklama yapar. Bu açıklamaya göre, Konya Halkevi Müzik

Kolu her ay, Arif Şahap Öktem'in idaresinde konserler verecek ve bu konserlerde Halkevinin genç yeteneklerinden oluşan müzik kolu üyeleri görev alacaklardır.¹⁶ Aynı müzik kolu, 5.7.1946 Cuma günü saat 19.00'de batı müziğinin seçme parçalarından oluşan haftalık konserini vermiş; konseri, kalabalık bir müziksever topluluğu izlemiştir. Ayrıca her hafta aynı saatte bu müzik hareketinin tekrarlanacağı bildirilmiştir.¹⁷ 1947 yılının Ocak ayındaki (26 Ocak 1947 Pazar günü) konseri Arif Şahap Öktem yönetmiş, Halkevi Orkestrasını ise yine gençler oluşturmuştur.¹⁸

Konya Halkevi ve Muzaffer Arkan Konservatuar öğrencisi Muzaffer Arkan'ın Konya Halkevi'nde katkıda bulunduğu konserleri unutmamak gerekir. Çünkü Arkan, şehirdeki müzik hareketlerine canlılık ve renk katmıştır. Muzaffer Arkan'ın piyano konseri 11 Mart 1947'de saat 20. 30'da icra edilmiştir. Konserden iki gün önce yani 9 Mart 1947 Pazar günü ise aynı saatte Halkevi salonunda bu defa Arif Şahap Öktem'in konseri gerçekleştirilmiştir. Bu konserte Muzaffer Arkan, hocasına piyano ile eşlik etmiştir. Büyük bir kalabalığın izlediği konserte, dinleyiciler, memnuniyetlerini açıkça belirtmişlerdir.¹⁹

1947 yılının yazı, Konya Halkevinin müzik faaliyetleri bakımından bir hayli hareketli geçer. Zira ilk piyano konseri, 9 Temmuz 1947 Çarşamba günü saat 21.00'de Halkevi'nde, Muzaffer Arkan tarafından verilir. Bu arada her hafta muntazaman devam eden bu konserlerin hafta ortasında yapılması kararlaştırılır. Ayrıca her konser programı, önceden, el ilanı ve gazetelerle halka duyurulur. Koro, keman ve bazen orkestra halinde verilen bu müzik ziyafeti, tatil günlerinin eğlencesi olarak hatırlanır. Yine Halkevinde yaylı, nefesli ve vurma sazlarından oluşan bir orkestranın kurulacağından bahsedilir.²⁰

11 "Halkevi Faaliyetleri", **Ekelkon**, Sayı: 1921, 2 Temmuz 1942, s.1

12 "Konser", **Ekelkon**: Sayı: 2033, 30 Mart 1943, s.2

13 Namık Ayas, "Halkevinde Bir Toplantı: Arif Şahap Öktem", **Ekelkon**, Sayı: 2042, 20 Nisan 1943, s.2

14 "Aile Gecesi", **Ekelkon**, Sayı: 2206, 18 Mayıs 1944, s.2

15 "Halkevinde Verilecek Konser", **Ekelkon**, Sayı: 2380, 31 Temmuz 1945, s.2

16 "Halkevi Çalışmaları", **Selçuk**, Sayı: 17, 5 Ocak 1946, s.2

17 "Halkevimizde Bir Konser", **Babalık**, Sayı:6681, 9 Temmuz 1946, s.2

18 "Halkevinde", **Selçuk**, Sayı:124, 28 Ocak 1947, s.2

19 "Bugünkü Konser, Saat 20.30'da", **Selçuk**, Sayı: 136, 11 Mart 1947, s.2

20 "Bu Yaz Tatilinde Konya Halkevinin Müzik Faaliyeti", **Selçuk**, Sayı: 166, 24 Haziran 1947, s.2

Halkevinin çoktan beri beklenen orkestra ve dört sesli koro konseri 15 Temmuz Salı akşamıdır. Bu konser, genç sanatkar Muzaffer Arkan'ın şefliğinde Orduevinde seyirciyle/izleyici ile buluşur. Büyük bir sessizlik içinde müzik sevenlerce izlenen bu programda gerek şef Muzaffer Arkan gerekse genç kabiliyetler büyük takdir görmüşlerdir.

Koroya 7 soprano, 8 alto, 6 tenor, 11 bas genç katılmıştır. Orkestrada keman sayısı 11, mandolin 4, çello 1, klarnet 1, timbales 2'dir. Programın ilk kısmını teşkil eden koro konserinde, Schubert ve A. Adnan Saygun'dan parçalar çalınmıştır. Programda yer alan parçaların tamamı, basında yayımlanmış ve konseri düzenleyen Halkevi Başkanı Şahabettin Uzluk, Arif Şahap Öktem, Muzaffer Arkan dinleyiciler tarafından hararetle alkışlanmıştır.²¹ Nurettin Nart, yazısında; koronun başarısını, kalitesini ve dinleyenler üzerindeki olumlu etkisini anlatmış, Halkevi Başkanı Şahabettin Uzluk'a, kendilerine böyle bir gece yaşattığı için teşekkür etmiştir.²² Benzer görüşleri Osman Çokuslu da dile getirmiştir. Halkevi müzik çalışmalarını takdir eden Çokuslu, bu koro konserinin sadece Konya'da değil, çevresindeki il ve ilçelerde de olumlu yankılar uyandırdığını belirtmiştir. CHP Genel Sekreterliğinin, masrafı üzerine almak kaydıyla, Konyalı gençleri Ankara Radyosu'nda konser vermek amacıyla davet ettiğini, ikinci bir daveti yapan kurumun da Ereğli Sümerbank Fabrikası olduğunu açıklamıştır.²³

Bu konserlere gösterilen ilgi, onun ikinci defa tekrarlanmasını gerektirmiştir. Genç müzisyen Muzaffer Arkan'ın düzenlediği 4 sesli konser, Halkevi mensubu yirmi genç kız ve yirmi kadar erkeğin katılımıyla, 4 Ağustos 1947 Pazartesi akşamı Orduevi sinemasında verilmiş, konser sonunda Çalışma Müdürlüğü müfettişlerinden Muvaffak Sami Onat, koro heyetine güzel bir buket takdim etmiştir. Halkevi adına düzenlenen konserin Akşehir Halkevi'nde de tekrarlan-

ması için iki Halkevi arasında temaslar yapıldığı öğrenilmiştir.²⁴

Muzaffer Arkan, Konya'nın müzik kabiliyetlerini anlattığı yazısında, yaz tatili münasebetiyle şehrine geldiğini, memleketinin müzik hayatında bir yenilik olarak Halkevi'nde dört sesli bir koro teşkil ettiğini, koroya 20 kız ve 20 erkek olmak üzere 40 kişinin katıldığını, her gün devam eden çalışmalar neticesinde büyük başarı gösterdiklerini anlatmakta ve Yıldırım Kuzum, Nüzhet Taçoy, Ergun Öktem, Ergin, Jale Kilimci, Suna Tiryaki, Şahap Tellioglu, Erdoğan Kürkçü, Laçın Ersöz, Haluk Can, Meral Tanrıöver, Selçuk Tiryaki, Mustafa Asal, Ünal Gücüyener gibi kabiliyetleri övdüğü görülmektedir. Ayrıca zamanın Çalışma Bakanı Konyalı Dr. Sadi İrmak'la görüştüğünü, Konya'da bir müzik kolejinin kurulması için kendilerine bir rapor takdim ettiğini, Vali Necmettin Ergin ile Belediye Başkanı Muhlis Koner'in de bu konuda ilgi ve yardımlarını esirgemeyeceklerine inandığını belirtmektedir.²⁵

Muzaffer Arkan'ın konserleri üzerinde basında bir tartışma yaşanmıştır. Nüzhet Taçoy, Arkan'ın gazetelerdeki yazılarını takip ettiğini bildirir, yıllardır Halkevi çatısı altında edindikleri müzik kültürünü ve bunda da Arif Şahap Öktem'in payının büyük olduğunu ileri sürerek, onun emeğinin görmezlikten gelindiğini söyler. Ayrıca "Halkevi, kapılarını, istidatlı vatandaşların çalışma ve gelişmelerine her zaman açık bulundurmıştır" der.²⁶ Muzaffer Arkan da buna "Garip Bir Tenkit" başlıklı yazısıyla cevap vermiş, Taçoy'un eleştirilerine üzüldüğünü söylemiş, kendisini kıskırtıklarını belirtmiş, en güzel günlerini geçirdiği Halkevi'nden ayrıldığını ifade etmiştir.²⁷

Halkevi Müzik Kolu tarafından hazırlanan Trio konseri, 19 Temmuz 1948 Pazartesi günü saat 18.30'de verileceği bildirilmiş²⁸, Muzaffer Arkan, 25 Ağustos 1948 Çarşamba günü saat 21.30'da Halkevi'nde bir piyano konseri vermiş, sık sık alkışlanmıştır. Mozart, Bach, Beethoven ve Chopin gibi

21 "Halkevinin Koro ve Orkestrası Çok Beşenildi", **Selçuk**, Sayı: 173, 18 Temmuz 1947, s.2

22 "Halkevimizin Dört Sesli Korosu", **Ekekon**, Sayı: 2692, 18 Temmuz 1947, s.2

23 "Osman Çokuluslu", "Koro Konseri", **Ekekon**, Sayı: 2699, 4 Ağustos 1947, s.3

24 "İkinci Dört Sesli Konser", **Ekekon**, Sayı: 2700, 6 Ağustos 1947, s.2

25 Muzaffer Arkan, "Konya'nın Müzik İstidatları", **Ekekon**, Sayı: 2709, 1 Eylül 1947, s.3

26 Nüzhet Taçoy, "Bir Takdir Münasebetiyle", **Ekekon**, Sayı: 2714, 12 Eylül 1947, s.2

27 Muzaffer Arkan, "Garip Bir Tenkit", **Ekekon**, Sayı: 2717, 19 Eylül 1947, s.2

28 "Trio Konser", **Ekekon**, Sayı: 2846, 19 Temmuz 48, s.2

bestekârlardan seçtiği parçalarla, kendi eseri "Denizden Bir Gece"yi hissederek çalmıştır.²⁹

27 Ağustos 1948 Cuma günkü konserde ise, Muzaffer Arkan ile hocası müzik öğretmeni sanatkar Arif Şahap'ın müştereken Schubert, Mozart ve diğer ünlü batı bestekârlarından çeşitli parçalara yer vermişlerdir.³⁰

Konya'da Misafir Edilen Müzisyenler

Bu müzisyenler seçkin ve ünlü insanlardır. Konya'da konserler vermek üzere gelmişlerdir. Böylece kamuoyunun merak ettiği bu şahsiyetler Halkevi'nin sayesinde müzikteki yetkinliklerini sergileme imkânı bulmuşlardır.

Değerli keman üstatlarından Cumhurbaşkanlığı Filarmonik Orkestrası ve Ankara Radyosu solistlerinden Fethi Kopuz ve piyanist Kenan Türarman'ın 20 Nisan 1947 Pazar günü akşamı saat 21.00'de Yeni Sinema' da Halkevi yararına bir konser vermek üzere Konya'ya gelecekleri bildirilmiştir. Bu konserin biletlerinin Yeni Sinema ile Halkevi'nde satıldığı ifade edilmiştir³¹. Programda hangi parçalara yer verildiği, Ankara'daki konserlerinde büyük bir başarı elde eden sanatkarları müziksever bir kitlenin sabırsızlıkla beklediği belirtilmiştir.³²

1948 yılında Konya'da bulunan piyanist Bayan Rosemary Newman ve Arif Şahap Öktem tarafından 20.9.1948 Pazartesi günü saat 21.00'de Halkevinde keman ve piyano, solo konseri verileceği haber verilmiş, batı müziğine ait parçaları ihtiva eden bu konseri müzikseverlerin kaçırmamaları hatırlatılmıştır³³.

Öte yandan Konya Halkevi'nin davetiyle Ankara'dan başka güçlü sanatçılar da getirilmiştir. Devlet Konservatuvarı kompozitör ve piyanist Ferit Tüzün kemanda, yine Devlet Konservatuvarı viyolonistlerinden Hüsnü Özbayat piyanoda batıdan ve doğudan seçilmiş parçalar çalarlar. 7 Şubat 1950 Salı akşamı halka, ertesi günü de öğrencilere bir çeşit müzik ziyafeti vermiş olurlar.³⁴ Aynı

ca Konya Halkevi'nde konser veren Devlet Konservatuvarı öğrencilerinden Alp Özbay, **Ekekon**'u ziyaret etmiş ve yayımlanması için bir de mektup bırakmıştır. Mektupta, "Şehrinize geleli üç gün oldu. Bu kısa zaman zarfında iki resital verdik. Bu vesile ile sanat muhitini tanıdım." demiş ve özellikle Konya'da musikide çok kuvvetli elemanlar yetiştiğini belirtmiş, anne ve babalara, çocuklarının batı müziği dinlemeleri için onlara fırsat vermelerini tavsiye etmiştir.³⁵

Halkevinin Açtığı Batı Müziği Yarışmaları

Konya Halkevi hem Batı müziği hem de halk sazı ve müziği yarışmaları düzenlemiştir. Batı müziği yarışmaları, yetenekli gençlerin bu müziğe yönelmeleri için teşvik mahiyetindeki yarışmalardır.

1946 yılında, Halkevlerinin kuruluşu yıldönümü münasebetiyle bir batı müziği yarışması açılmıştır. O yıl, Halkevi Güzel Sanatlar Komitesi (Ar) kompozitörlüğe teşvik yarışmasıyla ilgili bir duyuruda bulunur. Bu duyuruda yarışmaya kimlerin katılabileceği haber verilmiş ve yarışmanın şartları açıklanmıştır. Duyuruyu özetlersek şunları söyleyebiliriz:

Yarışma, batı müziği tarzında; yani eserler caz, marş, konçerto, monnüet, sonat, vals, senfoni, serenat şeklinde olabilecektir. Eser, orkestra, yan, düo, trio vs. için yazılabilir. Yarışmaya girecek eserlerin sahibi tarafından temi bir şekilde ve iki nüsha halinde yazılması gerekmektedir. Ayrıca eserler derece alsın veya almasın iade edilmeyecek, fakat eser sahibinin hiçbir hakkı ihlal edilmeyecektir. Bu durum yarışmacılara bildirilecektir. Yine bu eserler, en son 20 Şubat 1946 akşamına kadar Halkevi Müzik Kolu Başkanlığına verilmiş olacaktır. Derece alan eserler, sahiplerine bildirilecek ve tertiplecek bir konserde çalınacaktır. Yarışmada ilk üçe giren eser sahipleri ödüllendirilecek, 4. ve 5. eserler de derece almış olacaktır.³⁶ Yarışmaya 12 genç kompozitör katılmıştır. Seçilen eserler jüri tarafından 16.3.1946 Cumartesi günü Ev müzik salonunda ayrı

29 "Piyano Konseri Verildi", **Selçuk**, Sayı: 284, 27 Ağustos 1948, s.2

30 "Güzel Bir Konser", **Ekekon**, Sayı: 2861, 27 Ağustos 1948, s.2

31 "Büyük Konser", **Selçuk**, Sayı: 145, 11 Nisan 1947, s.2

32 "Büyük Konser", **Selçuk**, Sayı: 147, 18 Nisan 1947, s.2

33 "Halkevinde Konser Verilecek", **Selçuk**, Sayı: 290, 17 Eylül 1948, s.2

34 "Halkevinde Büyük Konser", **Selçuk**, Sayı: 440, 10 Şubat 1950, s.2

35 "Halkevinde Konser", **Ekekon**, Sayı: 3082, 13 Şubat 1950, s.3

36 "Halkevinde Mükâfath Müsabaka", **Selçuk**, Sayı: 25, 2 Şubat 1946, s.2

ayrı incelenmiş ve başarı gösterenlerin eserleri derecelendirilmiştir. Bu yarışmada derece alanların adları, 24 Mart 1946 Pazar günü saat 15.00'de eserleri umuma tekrarlandıktan sonra yayınlanacağı ifade edilmiştir.³⁷

Bu yarışmada kimler ödül kazandı? sorusunun cevabı şöyledir:

Kaya Can'ın "Yeşillikler İçinde" isimli fantezisi birinciliği, Erdoğan Özoğul'un "Rüya" isimli vals ikinciliği, Naime Alev'in mandolin grupları için yazdığı "Düo Vals"i üçüncülüğü, Ergun Öktem'in "Ben" isimli fantezisi dördüncülüğü ve Nüzhet Taşoğan'ın "Sihirli Bir Ceza" isimli fantezisi beşinciliği almıştır.

Salonu dolduran müziksever dinleyiciler, çalınan bu eserleri büyük bir ilgi ile izlemişler ve sürekli alkışlamışlardır. Bundan sonra Halkevi Başkanı Av. Mithat Şakir Altan, Halkevi namına başarılarından dolayı bu genç kompozitör adaylarını tebrik etmiş, birinciye 30, ikinciye 20 ve üçüncüye 15 lirayı bizzat vermiştir.³⁸

Ertesi yıl (1947) da buna benzer bir yarışmaya şahit oluyoruz. Bu, Konya Halkevi'nin Ödüllü Şan Yarışması'dır. Yarışmaya kız-erkek herkesin girebileceği, söylenecek parçaları, adayın kendisinin seçeceği, halk veya batı müziğinin enstrümanlı söyleneceği, katılanların ses güzelliğine ve teknik olgunluğuna bakılacağı, kazananlardan beş kişiye ödül verileceği, diğerleri ise derece almış ve takdir görmüş olacakları ifade edilmiştir.³⁹

1949 yılında ise Halkevi batı müziği alanında iki yarışma birden açmıştır. İlki beste, ikincisi şan yarışmasıdır. Beste yarışmasına, orkestra, caz trio, düyo, kuarted vesaire (oda müziği dâhil) için yazılmış eserler kabul edilecektir. İsteyenler birden fazla yarışmaya katılabilecektir. Yarışmaya konulan eserler jüri heyetince tetkik edildikten sonra belli bir günde (yarışma günü) eseri kendisi veya başka bir kimseler çalabilecektir.

Eserin başka bir yarışmaya girmemesi şarttır. Yarışma 3 Eylül 1949 Cumartesi günü Halkevinde yapılacaktır. Yarışmaya herkes girebilecektir.

Bu son şart, şan yarışması için de geçerlidir. Yani herkes girebilecektir yarışmaya. Ayrıca okunacak eserler batı müziği tarzında olacaktır. Başvuru en geç, 18 Ağustos 1949 Perşembe akşamına kadar yapılacak, yarışma da 24 Ağustos Çarşamba günü gerçekleştirilecektir. Her iki yarışmada birinci, ikinci ve üçüncülere ödüller verilecektir.⁴⁰

Çocuk Korosu ve Konserleri

2 Temmuz 1948 tarihli **Ekekon**'da, Halkevi Çocuk Korosu kurulacağı haberiyle karşılaşırız. Haftanın iki günü yani Salı ve Cuma günleri saat 17.00'de çalışmak üzere koronun oluşturulacağı bildirilmiştir.⁴¹ Çok geçmeden koro ve enstrüman eğitimi söz konusu günlerde, saat 17.30' da verilmeye başlamıştır.⁴²

Konya Halkevi, bir de çocuk orkestrası kurmuştur. 1948 yılında bunun ilk adımı atılmıştır. Tatilde, Halkevi Çocuk Korusunun faaliyette bulunmak üzere kayıtlara başlandı, başvuru gün ve saatleri duyurulmuştur.⁴³ Derslerin Salı ve Cuma günleri saat 17.30'da koro enstrümanları üzerinde verildiği bildirilmiştir.⁴⁴

Halkevinde Çocuk Orkestrası çok önemli bir işleve sahiptir. Geleceğin sanatçılarının yetişmesine imkân verilmektedir. Koro ve orkestra, Arif Şahap'ın önderliğinde kurulmuştur. İki ay ile iki yıldır müzik yapan 6-12 yaşındaki çocuklardan oluşmaktadır. Çocukların en büyüğü olan Turan Ürker(mandolin), Zehra Bilgin, (piyano) Sezai Çetiner(piyano) gibi çocukların soloları pek çok takdir toplamıştır. Ayrıca 17 Nisan 1950 Cumartesi gününden itibaren de Halkevi bahçesinde 19.00- 20.30 arasında Altan Günbay idaresinde Halkevi dans orkestrasının çaldığını da burada hatırlatmak gerekir.⁴⁵

11 Haziran 1950 Pazar günü Halkevi sa-

37 "Halkevi Haberleri", **Ekekon**, Sayı: 2487, 20 Mart 1946, s.1

38 "Halkevi Haberleri", **Ekekon**, Sayı: 2490, 27 Mart 1946, s.1

39 "Mükâfâtı Şan Müsabakası", **Ekekon**, Sayı: 2685, 2 Temmuz 1947, s.2

40 "Halkevi Beste ve Şan Müsabakası Açıyor", **Yeni Konya**, Sayı: 68, 10 Ağustos 1949, s.2

41 "Halkevinde Çocuk Korosu", **Ekekon**, Sayı: 2 Temmuz 1948, s.3

42 "Halkevinde Çocuk Saati", **Selçuk**, Sayı: 276, 27 Temmuz 1948, s.2

43 "Çocuk Korosu Açılıyor", **Selçuk**, Sayı: 269, 2 Temmuz 1948, s.2

44 "Halkevinde Çocuk Saati", **Selçuk**, Sayı: 276, 27 Temmuz 1948, s.2

45 "Halkevinde Çocuk Orkestrası Konseri", **Yeni Konya**, Sayı: 371, 14 Haziran 1950, s.2

lonunda Arif Şahap Öktem'in yetiştirdiği öğrenciler, tam bir anlayışla konser vermişlerdir. Nadir Özcan, yazısında bu müzik ziyafetini, çok ayrıntılı anlatmış, hangi batılı parçaların çalındığını belirtmiş, bu programda seyirciler; Metin Özbay, Turhan Türker, Zehra Bilgin, Attila Taçoy, Gülsevin Alkor gibi sanatçıları, ilk bölümde alkışlamışlardır. İkinci bölümde ise; Kaynak Okan, Ülkü Kurtan, Sezen Kendi, Ayla Subaşı, Günreli Yeğünalp, İnci Ağış, Güler Keskinkaya, Sezer Çetinkaya, son derece başarılı bir şekilde farklı enstrümanlarla seyirci karşısında durarak çaldıklarını ifade etmiştir. Nadir Özcan, bu kabiliyetli çocukların gelecekte kendilerinden çok söz ettireceklerine inandığını vurgulamıştır.⁴⁶

Müzik Kursları

Halkevlerinin birçok kurslar açtığını biliyoruz. Konya Halkevi de bu yolu denemiş ve pek çok alanda kurslar açmıştır. Sözel gelişimi arzu edenlere haftada iki gün belirli saatlerde çalgı aleti ve şan dersleri vermişlerdir. Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle bir milli marşlar kursu açılmış, bu kursa sporcu, öğretmen, öğrenci yüzlerce genç devam etmiştir.⁴⁷

Müzik kursları, Halkevleri kapanıncaya kadar sürdürülmüştür. Biz burada konuyu uzatmamak için tek tek saymıyoruz. Ancak

en verimli ve itibar gören kurslardan biri olduğunu belirtmekle yetiniyoruz.

Sonuç

Halkevi'nin batı müziğine yakın durduğu bellidir. Bu durum, Atatürk cumhuriyetinin güçlü eğilimlerinden biridir. Alaturka müzikten yüz çevrilmiş değildir ama halkın batı müziğine alışması da istenmiştir. Halkevlerinde bu müziğin kurslarından başlayarak kabiliyetli insanlara öğretiltiğini ve bunlardan ilerleyenlerle birlikte konserler verildiğini tespit ediyoruz.⁴⁸

Konya Halkevinin bir büyük şansı Arif Şahap Öktem gibi çok başarılı ve gayretli bir müzik öğretmene/ müzisyene sahip olmasıdır. Onun yetiştirdiği öğrencilerle verdiği konserler büyük bir ilgi ile izlenilmiştir. Gerçi bu izleyicilerin bir kısmı öğrenci velileri ve bunların akrabaları idi ama yavaş yavaş bu tür müzik, kendi seyircisini yetiştirmeye başlamıştı. Özellikle öğrenciler, öğretmenler arasında bir hayli ilgi gördüğünü söyleyebiliriz. Halkevi bu müziğe çok destek olmuştur. Öyle ki, Ankara'dan, usta müzisyenler/bestekârlar getirtmiş, Konya'da batı müziğinin güzelliklerini sergilemelerine fırsat tanımıştır. Bunlar içinde Ankara Radyosu sanatçıları da vardır. Yine Devlet Konservatuarı'nda müzik eğitimi alan gençlerden de Halkevi çalışmalarında yararlanılmıştır.

46 Nadir Özcan, "Halkevi Çocuk Orkestrası ve Korosunun Konseri, **Selçuk**, Sayı:476, 16 Haziran 1950, s.1/3

47 "Güzel Sanatlar Şubesi", Konya Halkevi, (29 Teşrinievvel 1933), Babalık Matbaası, Konya, s.4

48 "Konser" **Babalık**, Sayı: 40, 25 Mayıs 1933, s.2

ACZİMİN GİRYESİ

Ahmet
Sevgi

انسان أولور، انسانلقد ر باقى قالان
كوكل قازانميه باق، كريسى يالان

GÖNÜL KAZANMAK

İnsan ölür, insanlıktır bakî kalan,
Gönül kazanmaya bak, gerisi yalan.
(Ahmet Sevgi)

GÜLİSTAN'IN GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

هر که نان از عمل خویش خورد
منت حاتم طایی نبرد

*Kendi emeğinden ekmek yiyen,
Hâtem-i Tâî'nin minnetini çekmez.
(Şeyh Sâdî)*

MİNNET ÇEKME

*Müstağnî ol, kendi işini kendin görmeye alış,
Hâtem-i Tâî de olsa, minnetini çekme, çalış.
(Ahmet Sevgi)*

MESNEVÎ'NİN GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

خواندن بی درد از افسردکیست
خواندن با درد از دل بردکیست

*Dertsiz duâ soğuktur, bir şeye yaramaz.
Dertli duâ ve niyaz, gönülden, aşktan gelir.
(Hz. Mevlânâ)*

DERTLİLERİN DUÂSI

*Dertsizlerin duâsı soğuktur, sözden gelir söze gider,
Dertlilerinki ise sıcaktır, özden gelir öze gider.
(Ahmet Sevgi)*